

УДК 330.322

О. І. Мельник,

к. е. н., асистент кафедри економіки підприємства та управління персоналом,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці

А. Г. Мельник,

к. е. н., асистент кафедри економіки підприємства та управління персоналом,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці

Ю. О. Пасічник,

дослідник кафедри економіки підприємства та управління персоналом,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці

DOI: 10.32702/2306-6792.2018.22.3

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ УМОВИ АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

O. Melnyk,

Ph.D. in Economic Sciences, assistant, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

A. Melnyk,

Ph.D. in Economic Sciences, assistant, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

Yu. Pasichnyk,

researcher, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC CONDITIONS OF ACTIVIZATION OF INVESTMENT ACTIVITY IN THE AGRARIAN SECTOR OF THE UKRAINIAN ECONOMY

Ефективна діяльність суб'єктів господарювання у стратегічній перспективі забезпечення високих темпів їх розвитку та підвищення конкурентоспроможності в ринкових умовах здійснення господарської діяльності значною мірою визначається рівнем їх інвестиційної активності та діапазоном інвестиційної діяльності. Враховуючи, що без активізації інвестиційної діяльності неможливо забезпечити економічне зростання в країні, принципово важливим постає питання ідентифікації напрямів активізації інвестиційної діяльності.

У статті проаналізовано сучасний стан інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки України. Інформація про капітальні інвестиції за видами економічної діяльності показала, які сектори економіки України є найбільш привабливими для суб'єктів інвестування останніми роками.

Охарактеризовано капітальні інвестиції в агросекторі за видами активів та джерелами фінансування. Найвагомішу частку капітальних інвестицій (96,3% загального обсягу) освоєно у матеріальні активи, з яких у будівлі та споруди — 44,8% усіх інвестицій, у машини, обладнання та інвентар і транспортні засоби — 47,6%.

Головним джерелом капітальних інвестицій, як і раніше, залишаються власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких освоєно 69,9% загального обсягу. Частка залучених та запозичених коштів, а саме кредитів банків і коштів іноземних інвесторів, становила 6,7%. Проаналізовано прямі іноземні інвестиції в аграрний сектор економіки України. Окреслено напрями активізації інвестиційної діяльності в агросекторі національної економіки, запозичені із світового досвіду.

The synthesis of the results of the continuously accumulated long-term experience of systematic research on investment issues in Ukraine is important both for improving their organization and planning, as well as for the development and implementation of scientifically based measures to improve the efficiency of investments in the agricultural sector of the economy.

Effective activity of economic entities in the strategic perspective of ensuring the high rates of their development and increasing competitiveness in market conditions of economic activity is largely determined by the level of their investment activity and the range of investment activity. Taking into account that without the intensification of investment activity it is impossible to ensure economic growth in the country, the question of identification of directions of activation of investment activity is of fundamental importance.

The aim of the study is to synthesize scientific approaches and provide practical recommendations for intensifying investment activity in the agrarian sector of the Ukrainian economy.

The article analyzes the current state of investment activity in the agrarian sector of the Ukrainian economy. Information on capital investment by types of economic activity has shown which sectors of the Ukrainian economy are most attractive for investors in recent years. The capital investments in the agricultural sector by types of assets and sources of financing are described. The most important part of capital investments (96.3% of the total volume) is used in tangible assets, of which 44.8% of all investments in buildings and constructions, 47.6% in machinery, equipment and inventory and vehicles.

The main source of capital investments remains the own funds of enterprises and organizations, which account for 69.9% of the total volume. The share of attracted and borrowed funds, namely, bank loans and foreign investors' funds, amounted to 6.7%. The direct foreign investments into the agrarian sector of the Ukrainian economy are analyzed. The directions of intensification of investment activity in the agricultural sector of the national economy borrowed from the world experience are outlined.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, капітальні інвестиції, аграрний сектор, інвестиційний клімат, інвестиційна політика.

Key words: investment, investment activity, capital investment, agrarian sector, investment climate, investment policy.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Аграрний сектор є однією з найважливіших складових економіки України, яка формує продовольчу та економічну безпеку, інфраструктурний потенціал сільських територій, кумулятивний інвестиційний ефект для всіх її секторальних і споріднених галузей. Інвестиційна діяльність аграрних суб'єктів господарювання повинна забезпечувати розширене відтворення, яке можливе за умови створення економічного механізму, що забезпечує безперервне відшкодування спожитих ресурсів у зростаючому обсязі. Все це викликає необхідність активізації досліджень щодо розроблення та пошуку новітніх напрямів активізації інвестиційної діяльності в аграрному секторі національної економіки, для забезпечення високих темпів секторального розвитку, що у сукупності визначає вибір і актуальність теми дослідження.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблеми управління інвестиційною діяльністю аграрних суб'єктів господарювання досліджували такі вчені: І.О. Бланк, В.М. Геєць, О.Д. Гудзинський, Т.О. Гуренко, А.Г. Загородній, С.В. Кальченко, М.І. Кісіль, Г.В. Козаченко, О.В. Кочетков, І.І. Лукінов, Ю.О. Лупенко, С.А. Нестеренко, М.А. Однорог, І.В. Охріменко, О.О. Пересада, П.Т. Саблук, С.М. Судомир, В. М. Яценко та ін. Із відомих зарубіжних науковців слід назвати таких економістів:

Дж. Бейлі, Дж.М. Кейнса, К.Р. Макконнелла, Б. Твісса, С. Фішера, У. Шарпа, Р. Шмалензі, Й. Шумпетера та ін.

Разом із тим багато питань, що стосуються активізації інвестиційної діяльності аграрних суб'єктів господарювання, оптимізації структури інвестиційного капіталу продовжують залишатися малодослідженими і потребують сучасного наукового осмислення.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою дослідження є визначення організаційно-економічних умов інвестиційної діяльності та надання практичних рекомендацій щодо її активізації в аграрному секторі економіки України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Успішний розвиток аграрного сектора економіки неможливий без інвестиційних ресурсів. На кожному етапі розвитку їх спрямовують на розв'язання різноманітних завдань, сукупність заходів і витрат по яких характеризує масштаб інвестиційної проблеми в секторі. Зі зміною економічних умов та стану матеріально-технічної бази суб'єктів господарювання в аграрному секторі економіки змінюється масштаб цієї проблеми, стратегія її розв'язання, а також напрями, пріоритети, механізми і завдання. Інвестиційні завдання, що успішно розв'язувалися суб'єктами господарювання й відповідними органами управління на кожному етапі розвитку, мали належне наукове обґрунтування. Узагальнення результатів безперервно накопи-

чуваного багаторічного досвіду системних наукових досліджень інвестиційної проблематики в Україні має важливе значення як для удосконалення їх організації та планування, так і для розроблення й упровадження науково обґрунтованих заходів щодо підвищення ефективності інвестицій в аграрному секторі економіки [1, с. 86].

У сьогоденних ринкових умовах аграрним виробникам доводиться працювати за динамічних змін у економічному середовищі та жорсткої конкуренції. Із метою забезпечення продовольчої безпеки країни та стабільного росту ВВП аграрні підприємства повинні ефективно трансформувати вільні фінансові ресурси в оновлення та удосконалення базових факторів виробництва. Тобто, інвестиції виступають одним із головних інструментів підвищення ефективності технічного рівня виробництва, приведення його технології до сучасного рівня виробництва, засіб істотного підвищення якості аграрної продукції, та, у підсумку, — засіб підвищення конкурентоспроможності та економічної ефективності агробізнесу [2, с. 142].

Основні тенденції розвитку сучасного аграрного підприємництва обумовлені як позитивними, так і негативними чинниками. До дестабілізаційних факторів можна віднести військові дії, що ведуться на території України, девальвацію гривні, і, як наслідок, порушення інвестиційного клімату всередині держави.

Аграрний сектор національної економіки — секторальна одиниця української економіки, яка є стратегічно важливою та забезпечує Україні продовольчу незалежність і дає значній частині сільського населення робочі місця, що не менш важливо. Валовий внутрішній продукт в аграрному секторі економіки на кінець 2017 р. становив 127,3 млрд грн, близько 20%. Але економічні можливості аграрного сектора України використовуються не повністю. Аграрний сектор забезпечує більше 50% фонду споживання населення та є одним із лідерів серед секторів економіки в товарній структурі експорту та займає друге місце, а також вже багато років має позитивне зовнішньоторговельне сальдо.

Вже досить тривалий час для України питання щодо активізації інвестицій в аграрний сектор є одним із ключових, оскільки викликає резонанс значна різниця між високою долею аграрної продукції у структурі ВВП та експорту країни і низьким відсотком у структурі капітальних інвестицій. При цьому аграрний сектор економіки України демонструє динаміку до збільшення питомої ваги в основних макроекономічних показниках.

За період з 2013 року по 2016 рік питома вага обсягу виробництва в аграрному секторі у структурі ВВП мала зростаючу тенденцію. Так, частка аграрного виробництва у структурі ВВП зросла на 3,0%, а частка аграрної продукції у валовій доданій вартості зросла на 4%. Інакше кажучи, демонструється постійне недостатнє інвестування аграрного сектору економіки, що зумовлює повільні темпи росту обсягів виробництва аграрної продукції у структурі ВВП (як наслідок недостатньої величини матеріальних витрат) і швидкі темпи росту у структурі експорту (як наслідок, недотримання відтворювальних процесів у землеробстві, тваринництві та суміжних з ними галузях, з метою більшого виробництва експортних видів продукції).

У 2017 р. індекс сільськогосподарської продукції порівняно із 2016 р. становив 97,3%, у т.ч. у сільськогосподарських підприємствах — 96,1%, у господарствах населення — 98,8%. Обсяг продукції сільського господарства у фактичних цінах, за розрахунками, становив 690,9 млрд грн. У січні 2018 р. порівняно із січнем 2017 р. становив 101,1%, у т.ч. у сільськогосподарських підприємствах — 104,8%, господарствах населення — 97,2% [3, с. 57].

У 2017 р. порівняно із 2016 р. індекс продукції рослинництва склав 96,4%, у т.ч. у сільськогосподарських підприємствах — 94,8%, у господарствах населення — 98,9%. У 2017 р. порівняно із 2016 р. індекс продукції тваринництва склав 99,6%, у т.ч. у сільськогосподарських підприємствах — 100,6%, господарствах населення — 98,7%.

Дані дослідження "Індекс інвестиційної привабливості" (Індекс складається з трьох компонентів: оцінка інвесторами попереднього періоду, прогнози на майбутнє, оцінка станом на зараз. Він вимірюється кожні півроку, починаючи з 2008 року), яке Європейська бізнес асоціація (ЄБА) проводить кожні півроку. Свідчать що Індекс інвестиційної привабливості України у першій половині 2018 р. становив 3,10 з 5 можливих балів, що означає про позитивні зрушення в економіці України.

Так, кожен третій опитаний бізнесмен (34%) вважає, що інвестиційний клімат у найближчі 6 місяців покращиться. 48% вважають, що він залишиться на одному рівні.

В Європейській бізнес асоціації підкреслюють, що вже другий рік поспіль індекс тримається на рівні вище трьох — це означає те, що індекс вийшов з негативної площини та перейшов в нейтральну. Так, в кінці 2017 року він склав 3,03, в кінці 2016 року — 2,85, в кінці 2015 року — 2,57. Із того часу, індекс сягав по-

Таблиця 1. Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності, млн грн

	2013	2014	2015	2016	2017	Відн. відх. 2017/2013
Усього	267728	219420	273116	359216	484620	1,81
Сільське, лісове та рибне господарство	19059	18796	30155	50484	64243	3,37
Промисловість	105594	86242	87656	117754	143300	1,36
Будівництво	46318	36057	43464	44444	52176	1,13
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	22379	20716	20663	29957	33665	1,50
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	18833	15498	18704	25107	37944	2,01
Тимчасове розміщування й організація харчування	2477	1482	1393	1478	2134	0,86
Інші види економічної діяльності	53068	40629	71081	89992	115000	2,17
До загального підсумку, %						
Усього	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Сільське, лісове та рибне господарство	7,1	8,6	11,0	14,1	14,3	
Промисловість	39,5	39,3	32,1	32,8	32,0	
Будівництво	17,3	16,4	15,9	12,4	11,6	
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	8,4	9,5	7,6	8,3	7,5	
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	7,0	7,1	6,8	7,0	8,5	
Тимчасове розміщування й організація харчування	0,9	0,7	0,5	0,4	0,5	
Інші види економічної діяльності	19,8	18,4	26,1	25,0	25,6	

Джерело: за даними Державної служби статистики України [5].

значки вище трьох в 2011 році та складав 3,39. Це був один з найбільших показників.

Найбільша причина незадоволення — високий рівень корупції. Про це говорить 46,1% підприємців. На другому місці — відсутність довіри до судової системи (40,6%), на третьому — відсутність земельної реформи (35,9%).

Бізнес також сподівається на якісні зміни. 28,1% вважають "клімат" привабливим для інвестування. А для покращення ситуації потрібно: запустити роботу Антикорупційного суду, реформувати судову систему та повернути довіру до неї, відкрити ринок землі, знизити податковий тиск на фонд оплати праці, детінізувати економіку, більше комунікувати позитивні зміни та кейси, скоротити державний апарат. На думку деяких опитаних, навіть до 5 разів. Крім того, розвивати та втілювати інновації, ввести другий рівень обов'язкового накопичувального пенсійного страхування.

Водночас, підприємці відмічають, що мали місце такі негативні явища як: контрабанда, яка заважає вести легальний бізнес у країні, посилення тиску контролюючих органів, загострен-

ня конфлікту на Сході країни та початок передвиборчої кампанії [4].

Для покращення якості виробленої продукції необхідні значні інвестиційні ресурси. Саме від наявності інвестицій, їх адекватності потребі розвитку та ефективності використання, залежить економічний розвиток аграрних підприємств та продуктивність аграрного сектора економіки України в цілому. Інформація про капітальні інвестиції за видами економічної діяльності (табл. 1) показує, які сектори економіки України є найбільш привабливими для суб'єктів інвестування останніми роками.

На аграрний сектор економіки України у 2017 році припадає частка у розмірі 14,3% від загального обсягу капітальних інвестицій національну економіку. Крім цього, протягом 2013—2017 років спостерігається позитивна динаміка зростання капітальних інвестицій — майже у 3,5 рази, що вказує на найбільшу інвестиційну привабливість аграрних підприємств в економіці за аналізований період.

За 2017 р. підприємствами та організаціями України за рахунок усіх джерел фінансування освоєно 448461,5 млн грн капітальних інвестицій, що на 24,8% більше від обсягу капітальних інвестицій за відповідний період 2016 р. (табл. 2).

Найвагомішу частку капітальних інвестицій (96,3% загального обсягу) освоєно у матеріальні активи, з яких у будівлі та споруди — 44,8% усіх інвестицій, у машини, обладнання та інвентар і транспортні засоби — 47,6%.

Головним джерелом капітальних інвестицій, як і раніше, залишаються власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких освоєно 69,9% загального обсягу. Частка залучених та запозичених коштів, а саме кредитів банків і коштів іноземних інвесторів, становила 6,7%.

Найбільшу частку капітальних інвестицій (143300 млн грн, або 33,1%) освоєно підприємствами промисловості, обсяги яких у січні-грудні 2017 р. порівняно з відповідним періодом 2016 р. зросли на 23,4%, у т.ч. підприємства

Таблиця 2. Капітальні інвестиції за видами активів за 2013—2017 роки, млн грн

	2013	2014	2015	2016	2017
Капітальні інвестиції, усього	249873,4	219419,9	273116,4	359216,1	448461,5
інвестиції у матеріальні активи	239393,6	212035,1	254730,9	347390,5	432039,5
житлові будівлі	36128,9	33177,0	45609,8	44864,9	53371,8
нежитлові будівлі	45252,3	40859,7	43330,9	59398,3	65605,2
інженерні споруди	51844,2	46599,3	50948,7	67517,1	78563,5
машини, обладнання та інвентар	79032,9	68948,8	84423,2	123133,3	154721,7
транспортні засоби	16246,8	13830,4	19650,0	36685,7	60123,9
земля	1018,6	999,3	1441,8	1915,8	1994,0
довгострокові біологічні активи рослинництва та тваринництва	2358,4	2034,2	2762,6	3162,7	3727,9
інші матеріальні активи	7511,5	5586,4	6563,9	10712,7	13931,5
інвестиції у нематеріальні активи	10479,8	7384,8	18385,5	11825,6	16422,0

Джерело: за даними Державної служби статистики України [5].

переробної промисловості — на 29,1%, добувної промисловості і розроблення кар'єрів — на 51,4%, із водопостачання, каналізації та поводження з відходами — на 29,2%. При цьому інвестиції підприємств із постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря скоротились на 9,2%.

У січні — грудні 2017р. капітальні інвестиції закладів охорони здоров'я та надання соціальної допомоги зросли на 89,5%, освіти — на 68,4%, мистецтва, спорту, розваг та відпочинку — на 65,9%, державного управління й оборони, обов'язкового соціального страхування — на 44,9%, підприємств транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності — на 42,2%, установ професійної, наукової та технічної діяльності — на 32,4%, підприємств сільського, лісового та рибного господарства — на 30,7%, діяльності у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування — на 18,7%, оптової та роздрібною торгівлі, ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів — на 13,0%, закладів тимчасового розміщення й організації харчування — на 2,9%, фінансової та страхової діяльності — на 2,4%, інформації та телекомунікації — на 2,0%.

Потенціал аграрного сектора України величезний, оскільки у ньому функціонує близько 45 000 підприємств. Із них близько 2500 — великих і середніх.

Важливим індикатором ефективності аграрних підприємств є їх здатність залучати капітальні вкладення з різних джерел інвестування. Подалі доцільно розглянути структуру

джерел фінансування інвестиційних ресурсів.

Аналіз даних дає можливість зробити висновки, що протягом 2013—2017 років головним джерелом капітальних інвестицій були фінансові ресурси вітчизняного походження, а саме власні кошти підприємств та організацій (63,4%). Їх частка, у динаміці останніх шести років, зросла з 60,8% до 67,5%. Незважаючи на різке збільшення абсолютного розміру цих джерел за період 2014—2017 років, їх частка має тенденцію до зменшення на 3%. Проте, аналіз цього джерела інвестицій у сільське господарство України засвідчує, що питома вага власних коштів аграрних виробників за період 2013—2017 рр. зменшилася з 72,4% до 68,5%, і при цьому мала постійну щорічну спадаючу тенденцію.

Така динаміка є цілком логічною, оскільки основними внутрішніми джерелами фінансування капітальних інвестицій в агробізнесі є амортизаційні відрахування та частина заробленого прибутку. У свою чергу, амортизаційні кошти за своєю сутністю повинні мати цільову спрямованість на ремонт та реконструкцію діючих виробничих потужностей, при тому що аграрні підприємства більше 50% їх величини розподіляють не на цільове використання.

Спостерігається негативна тенденція зменшення питомої ваги кредитів банків та інших позик з 12,3% до 7,6%, які у структурі капітальних інвестицій в середньому за аналізований період становлять 13,2%, що також характеризує дане джерело як важливий інвестиційний виток українського аграрного підприємництва.

У той час, коли у банківському секторі зосереджено 95% загального обсягу активів фінансового сектору, в останні роки зростання кількості підприємств, які залучають кредити у аграрний бізнес, призупинилося.

Банки, завищуючи процентні ставки, обмежують своє кредитування аграрного сектора, який вони сприймають як відносно ризиковий, тоді як частка прострочених кредитів в аграрному секторі в останні роки є меншою, ніж у секторах промисловості, нерухомості, будівництва та торгівлі. Значна кількість аграріїв відмовляється від залучення кредитних коштів, бо процентна ставка за користування кредитом досягає 35% проти процентної ставки 17,1% та 18,4% для підприємств промисловості та оптової і роздрібною торгівлі відповідно [6].

У структурі залучених кредитів у 2015 році 70% припадає на короткострокові позики (до 1 року), саме тих, що є доступними лише для поповнення обігових коштів сільськогосподарської діяльності. Таке кредитування у формі овердрафтів, кредитних лімітів та кредитів під заставу зерна дозволяє аграрним підприємствам покрити дефіцит коштів на проведення посівної і збиральної кампаній, інакше кажучи, фактично забезпечує участь у формуванні виробничої собівартості аграрної продукції. Справа в тому, що банківські кредити націлені на кілька великих бізнес груп, які потребують великих капіталовкладень, і це ускладнює доступ малим аграрним підприємствам до довгострокового фінансування. Для отримання довгострокового кредиту комерційні банки часто вимагають заставу вартістю 100—200% від суми позики. Через мораторій банки не приймають землю у заставу, а такі активи як нерухоме майно, сільськогосподарська техніка, обладнання та машини, дуже зношені та не мають достатньої вартості. Саме тому найменшу частку від загального обсягу становлять довгострокові кредити — 11,9%, а це далеко не позитивна тенденція для акумулювання фінансових ресурсів аграрними підприємствами з метою технічного переоснащення аграрного виробництва [6], що в цілому негативно позначається на конкурентоспроможному розвитку аграрного сектора.

Пряма державна фінансова підтримка суб'єктів господарювання аграрного сектору за період 2013—2017 рр. скоротилася більше ніж удвічі і в середньому становила 4,2%.

В умовах обмеженості власних фінансових ресурсів та інвестиційної кризи в Україні, іноземний капітал у формі прямих і портфельних інвестицій є одним із джерел фінансування, яке

дає можливість покривати тимчасові потреби вітчизняного аграрного виробника у фінансах [7, с. 28].

Розмір прямих іноземних інвестицій у сільське, лісове та рибне господарство скоротився з 728,4 млн дол. США у 2013 році до 621,9 млн дол. США у 2017 році, а їх питома вага у структурі зарубіжних інвестицій, окрім того, що є дуже незначною, та й ще має тенденцію до зменшення за аналізований період на 0,3%. Проте, зовнішньоекономічне фінансування в середньому є найменшим у структурі джерел капітальних вкладень і становить лише 2,3%. Насправді ж позитивна тенденція приросту іноземних витоків характерна лише для фінансових послуг, промисловості та торгівлі, а в аграрному секторі спостерігається негативна динаміка.

На сьогодні не існує офіційної розшифровки притоку та відтоку іноземних інвестицій за сферами та галузями економіки. А дані щодо іноземних інвестицій, які надаються накопиченим підсумком є малоінформативні: вони коригуються на курсові різниці. Як наслідок, величина іноземних інвестицій може зростати або зменшуватися, не відображуючи при цьому реальну картину справ. Тому тут можна орієнтуватися винятково на дані щодо створення підприємств з іноземними інвестиціями, або про їхнє закриття. І тієї і іншої інформації зараз недостатньо для визначення сталої тенденції [8].

Розробка державної стратегії залучення іноземних інвестицій з чіткими однозначними цілями, визначення пріоритетних секторів економіки залучення даних інвестицій спричинить ефективніше їх функціонування, що зумовить і пожвавлення інших секторів економіки. До першочергових секторів залучення інвестицій слід віднести: аграрний сектор, ІТ-індустрію, інформаційний сектор, машинобудування, нафтогазовий та енергетичний сектори [9, с. 79].

Світовий досвід переконує, що для макроекономічної стабілізації країн з ринковою економікою та їх інтеграції у світову економіку необхідні інвестиції в економіку країни на рівні 19—25% ВВП [7, с. 29].

Основними країнами (іноземними інвесторами вітчизняного аграрного сектора є Кіпр — при чому його частка в загальних обсягах інвестування за період 2010—2016 років зростає на 10,2 пп. до 36,4%; Великобританія — 10,2%, Німеччина — 6,3%, Польща — 6,1%, Франція — 4,3%, США — 3,5%, Нідерланди — 3,3% від загальних обсягів ПІІ в галузь.

Найбільше збільшили свою частку такі країни, як Кіпр — на 10,2 пп., Франція — на 2,0 пп.,

Польща — на 1,7 пп. До країн-інвесторів, які активно зменшували свою частку в загальних обсягах іноземного інвестування, слід віднести Великобританію — зменшення на 9,9 пп., США й Австрія — на 3,2 пп. кожна, Німеччина — на 2,3 пп.

ВИСНОВКИ

Отже, малосприятливий інвестиційний клімат в Україні — головна причина відсутності стратегічних іноземних інвестицій. Він зумовлює вичікувальну позицію стратегічних інвесторів, особливо у плані залучення середнього й великого капіталу. Ресурсний потенціал має значні можливості для подальшого активного інтенсивного розвитку, та державою мають бути прийняті реальні заходи, для створення сприятливих умов існування всіх галузей аграрного сектора. Це сприятиме товарам вітчизняних виробників ставати конкурентоспроможними над продукцією іноземних підприємств, дозволить вийти на світовий ринок, значно збільшити прибуток, та, відповідно, надходження коштів до бюджету.

Література

1. Кісіль М.І. Наукові дослідження інвестиційних проблем в аграрному секторі економіки // Економіка АПК. — 2016. — № 6. — С. 84—96.
2. Ільїна О.В. Удосконалення конкурентної політики в Україні / О.В. Ільїна, В.Ю. Ільїн // Наукові пріоритети розвитку аграрної сфери в умовах глобальних змін: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (Тернопіль, 4—5 груд. 2014 р.). — Тернопіль: Крок, 2014. — С. 142—144.
3. Доповідь "Про соціально-економічне становище України" [Електронний ресурс] // Державна служби статистики України. — Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/soc_ek/2017/publ_12_2017_u.html
4. Європейська бізнес асоціація: Інвестиційний клімат в Україні вийшов з негативної площини [Електронний ресурс] / Європейська бізнес асоціація // Агропортал. — Режим доступу: <http://agroportal.ua/ua/news/ukraina/eba-investitsionnyi-klimat-v-ukraine-vyshel-iz-otritsatelnoi-ploskosti/>
5. Державна служби статистики України. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Бюлетень Національного банку України [Електронний ресурс] // Національний банк України. — 2015. — № 2. — Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>

7. Патица Н.І. Іноземні інвестиції в сільсько-му господарстві України: сучасний стан та вплив на його розвиток / Н.І. Патица // Інвестиції: практика та досвід. — 2018. — № 5. — С. 26—31.

8. Галушак І. Інвестиції в АПК: ставка на власні ресурси [Електронний ресурс] / І. Галушак // Agronews: головні аграрні новини. — 2018. — Режим доступу: <https://agronews.ua/node/86603>

9. Мельник О.І. Інвестиційна привабливість суб'єктів господарювання України / О. І. Мельник, Р.З. Кривий, З.І. Кобеля // Вісник Хмельницького національного університету. — 2017. — № 1. — С. 76—80.

References:

1. Kisil, M. (2016), "Scientific research of investment problems in the agrarian sector of the economy", *Ekonomika APK*, vol. 6, pp. 84—96.
  2. Il'ina, O. And Il'in V. (2014), "Improving Competition Policy in Ukraine", *Naukovi priorytety rozvytku ahrarnoi sfery v umovakh hlobal'nykh zmin* [Scientific priorities of the agrarian sphere development in the conditions of global changes. International economic conference], Ternopil', Ukraine, 4—5 dec, pp. 142—144.
  3. The State Statistics Service of Ukraine (2018), "On the socio-economic situation of Ukraine", available at: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/soc_ek/2017/publ_12_2017_u.html (Accessed 05 Nov 2018).
  4. The European Business Association (2018), "The investment climate in Ukraine has come out of a negative plane", available at: <http://agroportal.ua/ua/news/ukraina/eba-investitsionnyi-klimat-v-ukraine-vyshel-iz-otritsatelnoi-ploskosti/> (Accessed 15 October 2018).
  5. The State Statistics Service of Ukraine (2018), available at: <http://www.ukrstat.gov.ua> (Accessed 21 October 2018).
  6. The National Bank of Ukraine (2015), available at: <http://www.bank.gov.ua> (Accessed 20 October 2018).
  7. Palyka, N. (2018), "Foreign investment in agriculture in Ukraine: the current state and influence on its development", *Investysii: praktyka ta dosvid*, vol. 5, pp. 26—31.
  8. Haluschak, I. (2018), "Investments in agroindustrial complex: the rate on own resources", *Agronews*, available at: <https://agronews.ua/node/86603> (Accessed 23 October 2018).
  9. Melnyk, O. Kryvyy, R. and Kobelia, Z. (2017), "Investment attractiveness undertakings Ukraine", *Herald of Khmelnytskyi National University*, vol. 1, pp. 76—80.
- Стаття надійшла до редакції 13.11.2018 р.*